Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Demosthenes

DEMOSTHE=||NIS ORATIONES || OLYNTHIACAE || TRES.|| Pro Scholis || Seorsim excusae.||

Rostock: Lübeck: Möllemann, Stephan: Albrecht, Lorenz aus Lübeck, 1594

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1701724820

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1701724820/phys_0001

Cc – 4339.
~~C#. c. 3290.~~

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1701724820/phys_0002

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1701724820/phys_0003

DEMOSTHENIS ORATIONES OLYNTHIACÆ TRES.

22. 10

Pro Scholis

Seorsim excusæ.



f II c. 3290.

ROSTOCHII
Typis Myliandrinis, Anno M. D. XCIV.

XXI. XIII.

Sum Jo... Fo 1609

Ex
Bibliotheca
Academiae
Rostochiensis

LVCIANVS IN ENCOMIO Demosthenis.

Ηδομαι δὲ καὶ πάθη καὶ διαθέσεις καὶ τροπὰς λέξεως καταμανθάνων, καὶ τὰς ἀφαιρούσας τὸν κόρον μεταβολὰς, καὶ τὰς ἐκ τῶν παρατροπῶν ἐπανόδους, καὶ τὰς τῶν παραβολῶν τῷ καιρῷ γλαφυρότητας, καὶ τὸ τοῦ τρόπου μισοβάρβαρον πανταχοῦ.

IDEM PAVLO POST.

Εξ ὧν τίς οὐκ οἶδεν ὁποῖος ὁ δημοσθένης τὴν ῥητορικὴν ἐγένετο; ταῖς μὲν ἐννοίαις καὶ τοῖς ὀνόμασι καταπυκνῶν τὸν λόγον, ταῖς δὲ διαθέσεσιν ἐξακριβῶν τὰς πιθανότητας. λαμπρὸς μὲν τῷ μεγέθει, σφοδρὸς δὲ τῷ πνεύματι, σωφρονέστατος δὲ τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἐγκράτειαν, ποικιλώτατος δ' ἐναλλαγαῖς σχημάτων. μόνος γέ τοι τῶν ῥητόρων, ὡς ὁ λεωσθένης ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον, οὐ σφυρήλατον παρεῖχε τὸν λόγον. οὐ γὰρ ὡς τὸν Αἰσχύλον ὁ Καλ-

λισθένης ἔφη που λέγων, τὰς τραγῳδίας ἐν οἴνῳ γράφειν, ἐξορμῶντα, καὶ ἀναθερμαίνοντα τὴν ψυχὴν, οὐχ οὕτως ὁ δημοσθένης συνετίθει πρὸς μέθην τοὺς λόγους, ἀλλ' ὕδωρ πίνων, ᾗ καὶ τὴν δημάδην παῖξαί φασιν εἰς ταύτην αὐτοῦ τὴν ὑδροποσίαν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι, πρὸς ὕδωρ λέγοιεν, τὸν δημοσθένην δὲ πρὸς ὕδωρ γράφειν. πυθέα δὲ, ὁ κρότος τῶν δημοσθενικῶν λόγων ἀπόζειν ἐφαίνετο τοῦ νυκτερινοῦ λύχνου.

CICERO IN CLARIS *Oratoribus.*

NAm planè quidem perfectum, & cui nihil admodum desit, Demosthenem facile dixeris. Nihil acutè inueniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (vt ita dicam) subdolè, nihil versutè, quod ille non viderit: nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contrà grande, nihil incitatum, nihil ornatum,

natum, vel verborum grauitate, vel sententiarum, quo quicquam esset elatius.

IDEM DE OPTIMO GENERE Orat.

NOn iam quærimus, quid sit Atticè, sed quid sit optimè dicere. Ex quo intelligitur, quoniam Græcorum Oratorum præstantissimi sunt ij, qui fuerunt Athenis, eorum autem princeps facilè Demosthenes, hunc si quis imitetur, eum & Atticè dicturum, & optimè.

QVINTILIANVS LIB. X. Cap. I.

ORatores verò, vel præcipuè Latinam eloquentiam parem facere Græcæ possunt. Nam Ciceronem cuicunque eorum fortiter opposuerim. Nec ignoro quantam mihi concitem pugnam, quum præsertim id non sit

propositi, vt eum Demosthenī comparem hoc tempore. Neq; enim attinet: cum Demosthenem inprimis legendum, vel ediscendum potius putem. Quorum ego virtutes pleraſq; arbitror similes, consilium, ordinem, diuidendi, præparandi, probandi rationem: omnia denicq;, quæ sunt inuentionis. In eloquendo est aliqua diuersitas. Dēsior ille, hic copiosior: ille concludit astrictius, hic latius pugnat: ille acumine semper, hic frequenter & pondere: illi nihil detrahi potest, huic nihil adijci: curæ plus in illo, in hoc naturæ: Salib. certe & commiseratione (qui duo plurimum affectus valent) vincimus. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis abstulerit: sed & nobis illa, quæ Attici mirantur, diuersa Latini sermonis ratio minus permiserit. In epistolis quidem, quanquam sunt vtriusq;, nulla contentio est. Cedendum verō in hoc, quod & ille prior fuit, & ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit.

Sadoletus

IVuabit cognosse ac mirari unà vim illam incredibilem vehementiamq; Demosthenis, cuius oratio sic sensis inter se, quasi hamis, conserta esse mihi videtur, vt si literam vnam tollas, seriem totam labare sit necesse. Ita quidem est pugnax, vt semper vincere, ita plena & referta, vt obruere, ita arguta, vt nunquam non decipere aduersarios possit: quàm crebra præterea in ea prædicatio antiquitatis, qui delectus verborum ac sententiarum, quàm multæ ad laudem, & ad decus sumptæ ex tempore & ex caussa cohortationes, vt meritò huius vnius principis in dicendo gloria Grajæ gentis eloquentia nitatur, &c,

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΥΠΟΘΕ-
σις, τοῦ ὀλυνθιακοῦ πρώτου
λόγου.

Ὀλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ θρᾴκης· ἑλλι-
νηκὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος,
ἀπὸ χαλκίδος τῆς ἐν εὐβοίᾳ· ἡ δὲ χαλκὶς
ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ
ἔνδοξον τῆς ὀλυνθου· ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπο-
λέμησεν ἄρχουσι τῶν ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ
αὖθις λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύνα-
μιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν
πόλεων ὑπερεῖχεν. ἦν γὰρ ἐπὶ θρᾴκης,
πολύ τι γένος χαλκιδικόν. φιλίππῳ δὲ
τῷ μακεδόνων βασιλεῖ, συμμαχίαν οἱ ὀλυν-
θιοι ποιησάμενοι καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ
πρὸς ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχὰς, καὶ τοῦτο μὲν
ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ μακεδόνος εἰληφότες,
πόλιν ἀμφισβητήσιμον μακεδόσι καὶ ὀλυν-
θίοις, τοῦτο δὲ ποτίδαιαν, ἣν ἀθηναίων ἐχόν-
των ἐκπολιορκήσας ὁ φίλιππος ὀλυνθίοις
παρε-

παρέδωκεν· ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς φίλιππον, συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς οὗτος ἐχθροὺς οὗτος ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ, πεπόμφασι πρέσβεις εἰς ἀθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς ὀλυνθίοις· καί φησι τὴν ὀλυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν ἀθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν ὀλυνθίων,

οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν ἀττικὴν φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι, πλεῖν ἐπὶ τὴν μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. εἰ δὲ ὑπὸ φιλίππῳ γένηται ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν φίλιππον, οὕτως ὑπείληπται, θαρσύων ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀθηναίους. διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ ἀθηναῖοι ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων. καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καί που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλύσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν ἀθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολοὺς, καὶ κατὰ βαλόντα, θέαν ἔχειν.

ἵνα δὲ

ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώ-
ματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν
ἕκαστον ἐτάχθη τοῦ δύο ὀβολοὺς. ἐντεῦθεν
μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον,
ὥς τε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ
ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμον-
το. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστη-
σαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν
παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐν ταῖς
θεωρίαις, καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διε-
νέμοντο τὰ χρήματα· οὐκ ἔτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι,
καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν
θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπει-
λοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς
τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά.
διὸ ὁ δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ
τούτου συμβουλῆς καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι
σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικὰ, ἐπιφέρει,

μὰ δι'

μὰ δι' ὃν ἔγωγε. Τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτὸν στρατεύεσθαι μὴ διὰ ξενίων, ὥσπερ εἰώθεσαν πείθεσθαι τῷ βοηθείαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι ἔφη τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ,

ὀλυνθιακὸς λόγος πρῶτος.

ΑΝτὶ πολλῶν ἀν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτο ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρὰ χρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὡς τ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων

αὐτοῖς

αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτη-
ρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ'
ὅν τινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς
αὐτά. ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψη-
φίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρα-
σκευάσασθαι τὴν ταχίστην ὅπως ἐνθένδε βοη-
θήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτ' ὅπερ καὶ
πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ'
ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἐστὶ
μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν,
καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι,
τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκα ἂν τύχη, τάδ' ἀπει-
λῶν, ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο·
τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν
τὴν ἡμετέραν τρέψηται καὶ παρασπάσηταί
τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐ-
πιεικῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅπερ δυσ-
μαχώτατόν ἐστι τῶν φιλίππου πραγμάτων,
καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον

ἕνα

ἕνα ὄντα κύριον, καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρίτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ οὗτος πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσηται ἄσμενος πρὸς ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γὰρ ὅσοι τοῖς ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως, καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἅτ' ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους. καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, ἄλλως τε καὶ ὅμορον χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν εἴπερ ποτε καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξίοντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας.

οὐδὲ

οὐδὲ γὰρ λόγος, οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν, τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν, ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ, ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον. καὶ ταῦτα, ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, (φαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνοκότες ἦσαν ἴσως. ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοῦς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦν) καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. οὐ δεῖ δή τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταυτὸν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε, εἰ γὰρ, ὀθ' ἥκομεν εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν ἀμφιπολιτῶν ἱέραξ, καὶ στρατοκλῆς, ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν

αὐτῶν

αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς τῶν εὐ-
βοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν ἀμφίπολιν τότε,
καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγ-
μένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα πύδνα,
ποτίδαια, μεθώνη, παγασαὶ, τἄλλα, ἵνα μὴ
καθέκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα
ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ
προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν
αὐτοὶ, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν
ἐχρώμεθα τῷ φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν πα-
ρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτό-
ματα οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, ἐ ἠυξήσαμεν,
ὧν ἄνδρες ἀθηναῖοι, φίλιππον ἡμεῖς, καὶ
κατεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς
πω βασιλεὺς γέγονε μακεδονίας. νυνὶ δὲ
καιρὸς ἥκει· τίς οὗτος; ὁ τῶν ὀλυνθίων αὐ-
τόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδένος ἐστὶν ἐλάτ-
των τῶν προτέρων ἐκείνων. ἐ ἔμοι γε δοκεῖ
τις ἂν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς

τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων
καταστὰς, καί περ οὐκ ἐχόντων, ὡς δεῖ,
πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς
χάριν· εἰκότως. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολω-
λεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμε-
λείας ἄν τις θείη δικαίως. τὸ δὲ μήτε πάλαι
τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν
συμμαχίαν τούτων ἀντίῤῥοπον, ἂν βουλόμεθα
χρῆσθαι τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ'
ἂν ἔγωγε θείην, ἀλλ' οἶμαι παρόμιον ἐστιν,
ὅπερ ἐπὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως.
ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώζῃ, με-
γάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν· ἂν δι'
ἀναλώσας λάθη, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆ-
σθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν, καὶ περὶ τῶν
πραγμάτων οὕτως. οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς
καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τὶ παρὰ τῶν
θεῶν χρηστὸν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ
τελευταῖον ἐκβὰν, ἕκαστον τῶν προϋπαρ-

ξάντων

ξάντων· ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα· εἰ δὲ προησόμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς φίλιππος; τὸ πρῶτον ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα πύδναν, πάλιν ποτίδαιαιν, μεθώνην αὖθις, εἶτα θετταλίας ἐπέβη. μετὰ ταῦτα φερὰς, παγασὰς, μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς θρᾴκην. εἶτ' ἐκεῖ, τοὺς μὲν ἐκβαλὼν,

τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων, ἠσθένη-
σε. πάλιν ῥαΐσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν
ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς ὀλυνθίοις ἐπιεχεί-
ρησε. τὰς δ' ἐπ' ἰλλυριοὺς, καὶ παίονας
αὐτοῦ καὶ πρὸς ἀρύμβαν, καὶ ὅπῃ τις ἂν
εἴποι, παραλείπω στρατείας. τί οὖν ἄν τις εἴποι,
ταῦτα λέγεις ἡμῖν νυν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ
τὸ προΐεσθαι καθέκαστον αἰεί τι τῶν πραγ-
μάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμο-
σύνην ἢ ἅπαντας χρῆται, καὶ συζῇ φίλιπ-
πος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας
τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν σχήσει, εἰδ' ὁ
μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων
δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔσται· ὑμεῖς δὲ ὡς οὐ-
δενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγ-
μάτων, σκοπεῖτε, εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα
τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης
ἐστὶν ὑμῶν, ὅς τις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλε-

μον

μεν δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήζωμεν; ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γνήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ὑπὸ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν ὑπερήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ὀφλημάτων ἀπέστησαν. οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν ὑπὸ πολλῷ φανῶμεν ἐρρωθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύζωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. τὸ μὲν ἓν ὑπολιμᾶν, ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον, καὶ πάντας εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅ, τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ μὲν οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι πολλάκις ὑμᾶς, οὐ σοῦ αἰτίους, ἀλλὰ σοῦ ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων ἐπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ. οὐ μὲν οἶμαί γε

δεῖ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ, δικῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἑτέροις. εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται. εἴτι βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς ὄλυνθον ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ δικῇ τὴν βοήθειαν εἶναι, καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω. περὶ

δὲ χρη-

ἢ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν, ὅσα οὐδενὶ τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικὰ. ταῦτα δὲ
ὑμεῖς, οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ
μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀπο-
δώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ
δὲ μὴ, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ
τοῦ πόρου. τί οὖν ἄντις εἴποι, σὺ γράφεις
ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ; μὰ δι', οὐκ ἔγω
γε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν
κτασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτι-
κὰ, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν, τοῦ
τα λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα·
ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβά-
νετε εἰς τὰς ἑορτὰς ἔστι δὴ λοιπὸν οἶμαι πάντας
εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλὰ· ἂν ὀλίγων,
ὀλίγα. Δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων,
οὐδέν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγου-
σι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους,

ὧν ἕλεσθε, ὅς τις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ, καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων. ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ τοῦ Φιλίππου, οὔτε γὰρ ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἂν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐπρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχοι, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτὸ, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κἄτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παραγνώμην γεγονὸς, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει. εἶτα, τὰ τῶν θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. κομιδῇ δ' ὥσπερ ἦν, καί ἐστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἐγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοῦ

λιμέ-

λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι. τὰ γὰρ κοινὰ τῶν θετταλῶν, ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ φίλιππον λαμβάνειν. ἂν δὲ τούτων ἀποστερηθῇ τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσει. ἀλλὰ μὴν τόν γε παίονα, καὶ τὸν ἰλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι. καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὥς φάσι, καὶ μὰ δί' οὐδὲν ἄπιστοι ἴσως. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν πάρα τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους

ἐφ' ἅδεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν· εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μὴ δ' ἅ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες, οὐ τολμήσετε; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι; μὴ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν ὅλων θίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι. ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τὶς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες

φυλάττειν,

φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ ταν οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀποπωτάτων μὲν τ' ἂν εἴη, εἰ ἄνυν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε, ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθε, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτοῖς πολεμίου. λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι οὗτ' γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνηται. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι, προσέσθ' ἡ ὕβρις. καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας

ἅπαν-

ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· οὗτος μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς. οὗτος δὲ ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τὰς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· οὗτος δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθύναι ῥᾴδιαι γένωνται. ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς πρεσῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δὲ εἴη, παντὸς ἕνεκα.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

λόγου ὀλυνθιακοῦ Β.

Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν ὀλυνθίων οἱ ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν

αὐτοῖς

αὐτοῖς κεκρίκασι, μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδιόσιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, περελθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀθενῆ τὰ τοῦ μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· οὐδὲ γὰρ μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτοὺς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ οὐδὲ

πολε-

πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ, καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοῦς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπερχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον ἢ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα

ποι-

ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴπῃ τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ὑμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι· ὁ μὲν γὰρ, ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται. ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω· καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθέν δ' ἂν μέγαν αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν τοῦν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιστόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κατ' ἐκεῖνου

φαίνοιτ'

φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βουλομένοις ὀρθῶς δο-
κιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. τὸ μὲν
οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ
πεπραγμένα δεικνῦναι, λοιδορίαν εἶναί
τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως. τὸ δὲ πανθ'
ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξίοντα ἐφ' ἅπασι
τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέως λόγου συμ-
φαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμ-
φέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ, τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ
ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ
τοῦ, τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμα-
χόν τινα τὸν φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα
διεξελήλυθεν οἷς πρότερον παρακρουόμενος,
μέγας νῦν ἠυξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν
τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ. ἐγὼ μὲν
γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγού-
μην καὶ αὐτὸς, φοβερὸν εἶναι καὶ θαυμαστὸν
τὸν φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα
ἑώρων αὐτὸν ἠυξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ

σκοπῶν

σκοπῶν, εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχὰς, ὅτε ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν. τινες ἐνθένδε, βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τῷ θρυλλούμενον ποτὲ ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενον· τὴν δὲ ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν· καὶ οὓς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῷ μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολεμήσειν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν, ὅν τιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος, τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν, ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ἠυξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη

μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν· οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δὲ ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλομένοι θετταλοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, ὄνε ται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τοῦ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ

φέρειν

φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅταν δ' ἐκπλεονεξίας καὶ πονηρίας τις, ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε, καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει. καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις φιλίππῳ. φημὶ δὴ δεῖν ἡμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν ὀλυνθίοις βοηθεῖν,

καὶ ὅπως ἂν λέγῃ κάλλιστα καὶ πάνυ σφόδρα, οὕτω δέδοικα μὴ ὑμῖν ἐστὶ βλαβερώτατος. ἐγὼ δὲ τοσαύτην ἡγοῦμαι τὴν ἐμὴν ἐπιμέλειαν καὶ σπουδὴν ποιεῖσθαι περὶ τῶν πραγμάτων, ὅσην ὑμεῖς ἐμοὶ παρέχεσθε περὶ τῆς ἐμῆς ἀσφαλείας. καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ἐπιμελοῦμαι ταύτης τῆς σπουδῆς, ὅσῳ πλείω ὑμῶν ἐστὶ τὰ ἐμοὶ κίνδυνον ἐπιφέροντα, ἢ τὰ ὑμῖν

σητε ὡς προσήκει καὶ δεῖ παραινεῖν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς, καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως μὲν γὰρ ἡ μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει, ἐστί τις οὐ σμικρὰ, οἷον ὑπῆρξε ποθ' ὑμῖν ἐπὶ τιμοθέου πρὸς ὀλυνθίους. πάλιν αὖ πρὸς ποτίδαιαν ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον. νυνὶ δὲ τετταλοῖς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι, καὶ τεταραγμένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. καὶ ὅπῃ τις αὖ οἶμαι προσθῇ, κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν, ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς αὖ τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις, καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν, ἢ ὑπῆρχε φύσει,

κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε καὶ προῄρηται, πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν αὐτὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἠρημένος· τοῖς δὲ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων, οὐ μέτεστι· κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δυνώνται ταῦτ' ἔχοντες, διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ μακεδόνων πῶς ἔχουσι φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ

πεζαί-

πεζαίτεροι, δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ, καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἴου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ἀνιπέρβλητον εἶναι. εἰ δὲ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐδυνάμενος φέρειν, παρεωρᾶσθαι, καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι, τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς

πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄν-
τας, καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ
τοιούτους ἀνθρώπους μίμους γελοίων, καὶ
ποιητὰς αἰσχρῶν ἀσμάτων, ὧν εἰς σὺν
συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τού-
τους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸ ἔχει. καί τοι ταῦτα,
εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώ-
μης, καὶ κακοδαιμονίας ἐπὶ τοῖς εὐφρονοῦ-
σιν· ἀλλ' οἶμαι νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις
τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγ-
κρύψαι, καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη·
εἰ δέ τι πταίσειε, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ πάντ'
ἐξεταστήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοι γε, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἵτε
θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ
ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἕως μὲν ἂν ἐῤῥω-
μένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν κα-
θέκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀῤῥώστημά τι συμβῇ

πάντα

πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν ᾖ. οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστὶ. ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰδέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν φιλίππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται. μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παραπάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν, καὶ καταμικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ' οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι

ποιεῖν, μήτι γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος, καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μὴ δ' ὥραν παραλείπων, ὑμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίνεται· οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγὼ. τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ, περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, οὐκ ἠθελήσατε· ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δὲ ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρνω αὐτῶν κτημάτων. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας,

καὶ

καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δὲ ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶτα οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥς τε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δὲ ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ

πολέ-

πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον. κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ὑμῶν τοῦτο ἔργον ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου, τιμᾷν, τοὺς δὲ ἀδικοῦντας, κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείματα. οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι, τὶ πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγοὺς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους; εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν. ὅτι ἐν ταῦθα μὲν ἔστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἔστι ὁ πόλεμος, ὑμέτερα. ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε.

οἱ δὲ

οἱ δὲ κύνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι· μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν. ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα, τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, λάμψακος, σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸν λυσιτελοῦν αὐτοῖς, ἕκαστοι χωροῦσιν· ὑμεῖς δὲ ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοῦ ἐφεστικότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε. τοῦτους ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν, καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ, ταῦτα· τὰ κοίνα δὲ, ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας. νυνὶ δὲ, πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι, προσνενέμησθε, οἱ μὲν, ὡς τούτους, οἱ δὲ, ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν

αὐτῶν

αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε· τοῖς δὲ, ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δὲ, ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδοτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον αἰεὶ μέρος ἐλλείψει. εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν αὐτὶ τῶν ἐχθρῶν πειέσται. λέγω δὴ καιφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον, πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος. ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε, πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ἡμῖν ἐχόντων.

ΑΙΒΑ-

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

λόγου ὀλυνθιακοῦ Γ.

Ἐπεμψαν βοήθειαν τοῖς ὀλυνθίοις οἱ ἀθηναῖοι· καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρὶς, οἵτε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν τοῦ φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικὼς, μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπισκώπτει τὴν ἀναζονείαν αὐτῶν· καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα, τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων, οὐ περὶ τῆς φιλίππου τιμορίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμαάχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοι πού τινες, τοῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, ποιοῦνται φροντίδα. περὶ δὲ τὸ τιμορήσασθαι τοὺς ἐναντίους, ἧττον σπουδάζουσιν.

ἐν δὲ

ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν ἰδιωτικῶν χρημάτων συμβολῆς φανερώτερον ἅπαντα. καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι οὔτε νόμους, οὔτε ἐπιτιθέντας ζημίαν τοῖς χράψασιν αὐτὰ γραφὰς γραπτὰς, ἵνα δειχθῇ τὸ συμβεβλεύφν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὴν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι, καὶ στρατεύεσθαι ζώμασιν οἰκείοις. καὶ ἐπιμήσαι πολλῆ κέχρηται τῷ δήμου, τίως ἐκλελυμένου, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Οὐχὶ ταυτὰ περίσταταί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω. τοὺς μὲν γὰρ λόγους, περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους. τὰ δὲ πράγματα, εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν ἁμαρτάνειν. Ἐγὼ δ' ὅτι μέν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα. ἐπ' ἐμοῦ γὰρ οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νῦν μέν τοι πέπεισμαι, τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν

εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάγους
σώσωμεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ,
τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί
τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν. πρὶν δὲ τὴν ἀρ-
χὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ
τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. ὁ μὲν
οὖν παρὼν καιρὸς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἴπέρ
ποτε καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βου-
λῆς δεῖται. ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν πα-
ρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι,
ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ
ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν
εἰπεῖν· πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ
ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμά-
των ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βούλεσθαι
τὰ δέοντα ποιεῖν, οὐ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ
δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς
λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας εἰ τά-
ληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο ἵνα τὰ λοιπὰ

βελτίω

βελτίω γένηται. ὁρᾶται γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμμησθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη φίλιππος ὑμῖν ἐν θράκῃ, τρίτον, ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ, ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν, μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ αὐτοῦ μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου ἑκατομβαιὼν, μεταγειτνιὼν, βοηδρομιὼν, τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα χαρίδημον κενὰς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου.

ὡς γὰρ ἠγγέλθη φίλιππος ἀσθενῶν, καὶ τεθνεὼς, ἦλθε γὰρ ἀμφότερα, οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος, ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ φίλιππος τότε σωθείς. τὰ μὲν δή τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει. τίς οὗτος, δι' ὃν ἐπεὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταυτὰ πάθητε; τί δὴ χρησώμεθα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσητε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατὸν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ φιλίππου. ὑπῆρχον ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα, οὔτε φίλιππος ἐθάρρει τούτους, οὔθ' οὗτοι φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην, ἣν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τοῦ φιλίπ-

πῳ, καὶ

πῳ, καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου. καὶ ὁ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐκ ὁρῶ. χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχηνής, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὴν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι θηβαίων ὑμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος φιλίππῳ τὰ πάροντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται δεινὰ, τὰ ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γινόμενα. καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ

πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχε-
δὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου, ἀλλ' ὅτι μὲν δεῖ
βοηθεῖν, εἰποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν καὶ
βοηθήσομεν. τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε, μὴ
τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι θαυμάσητε, ἂν
παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς, νομοθέτας
καθιστᾶτε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις, μὴ θῆ-
σθε νόμον μηδένα· εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοὶ. ἀλλὰ
τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς, λύσατε.
λέγω δὲ, τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς
οὑτωσὶ, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους· ὧν
οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ, τοῖς οἴκοι μένουσι δια-
νέμουσι θεωρικά· οἱ δὲ, τοὺς ἀτακτοῦντας,
ἀθώους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποι-
εῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπει-
δὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα
λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦ-
τα τὸν γράψοντα ἃ πάντες ἴστε, ὅτι συμφέρει
ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι μὴ

σκο-

σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται. οὐ γὰρ εὑρήσετε. ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακόν. τὰ ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα. μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὗτοι νόμους δεῖ τούτους αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν. οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον τῇ μὲν χάριν, ἢ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότι θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν δι' ἧς ἅπαντες ἂν ἄμεινον πράξαιμεν, τοῦ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηληκοῦντον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥς τε οὗτοι νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥς τε εἰς προῦπτον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν. οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνόγ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,

ὅτι ψήφισμα οὐδενός ἐστιν ἄξιον, ἂν μὴ προσ-
γένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύ-
μως ἡμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα
ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν,
ἢ περὶ ὧν γράφει διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑ-
μεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ, μᾶλλον δ'
οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε φίλιππος το-
σοῦτον ὑβρίκει χρόνον. πάλαι γὰρ ἕνεκά γε
ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην; ἀλλ' οὐχ οὕ-
τω ταῦτ' ἔχει. τὸ γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν
καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον
τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. τοῦτ' οὖν δεῖ προ-
σεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει. καὶ γὰρ εἰπεῖν
τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς
ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πρᾶξαι δὲ δύνησε-
σθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον,
οὐ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦ πα-
βόντος βελτίω ζητεῖτε. ἢ πότε τῷ δεῖ πρά-

ξετε;

ξετε, εἰ μὴ νῦν. οὐκ ἅπαντα μὲν ἡμῶν τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρωπος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα, οὐχ οὓς εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώζειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ὑμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ' ὅ, τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μονονουχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵ τινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, τῶν φευγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ. ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίων, καὶ πάντων μᾶλλον. ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου. μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω,

μὴ τοῦτον αὐτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δὲ ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων ἂν μὴ ἀμφότερα ἐξῇ λαμβάνειν. εἰ δὴ τις ὑμῖν ἔχοι τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικοὺς, οὐχ οὗτος κρείττων; εἴποι τις ἄν, φημὶ ἔγωγε εἴπερ ἐστὶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω εἴτῳ ποτε ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις, ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν

αὐτὸν

αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκα-
στος καὶ οἴεται. τὰ δὲ πράγματα πολλάκις
οὐκ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα
ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μισθὸν
ἕξετε. οὔτοι σωφρόνων, οὐδὲ γενναίων ἐστὶν
ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρη-
μάτων τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνεί-
δη φέρειν. οὐδ' ἐπὶ μὲν κορινθίους, καὶ
μεγαρέας, ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι,
φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις ἑλληνίδας ἀνδρα-
ποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρα-
τευομένοις. καὶ ταῦτ' οὐχ' ἵν' ἀπέχθω-
μαί τισιν ὑμῶς, τηνάλλως προῄρημαι λέ-
γειν. οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδὲ ἀτιχής εἰμι
ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν
ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίου πολίτου
κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ
τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι.

καὶ

καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παρόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ τῷ ἔθει τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ τὸν περικλέα. ἐξ οὗ δὲ οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε, τί γράψω, τί ὑμῖν χαρίσομαι, προπέποται τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τοῦ των πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἅτις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχῃ, τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν, ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν οἷς τοῦτο ἐχαρί-

ζονθ'

ζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων. πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον. ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον ἕλλησι. πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, αὐτοὶ στρατευόμενοι. μόνοι δὲ ἀνθρώπων, κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτι. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσασθε ὁποῖοι ἔντε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μυδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι. ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν ἀριστείδου,

καὶ τὴν

καὶ τῆς μιλτιάδου, καὶ τοῦ τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποῖά ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαι. οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς οὗς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ, τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα, ἐκείνοις χρωμένοις, οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως, καὶ παραπλησίως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν. ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι. ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν,

καὶ

καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπε-
στερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας· πλείω δ'
ἢ χίλια, καὶ πεντακοσία τάλαντα ἀνηλώκα-
μεν εἰς οὐδὲν δέον. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ
συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης,
ἀπολωλέκασιν οὗτοι· ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς
αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασά-
τω τις ἐμοὶ παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυ-
ρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν φίλιπ-
πος; ἀλλ' ὦταν, εἰ ταῦτα φαύλως, τὰ
γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, νῦν ἄμεινον ἔχει; καὶ τί ἄν
τις εἰπεῖν ἔχοι τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ
τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν; καὶ κρήνας; καὶ λή-
ρους; ἀποβλέψατε δὴ, πρὸς τοὺς τὰ τοιαῦτα πο-
λιτευομένους, ὧν οἱ μὲν, ἐκ πτωχῶν πλούσιοι
γεγόνασιν· οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι· ἔνιοι δὲ τὰς
ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σε-
μνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ
τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων

ἤυξη

ἤυξηται. τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δή ποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς. ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. νῦν δὲ τοὐναντίον. κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται. ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι, καὶ περιῃρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ βοΐδια πέμψωσιν οὗτοι. καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ὑπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασσεύουσι χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νε-

ανικὸν

ανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας. ὁποῖ ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ παῤῥησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' ἔγω γε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαυμάζω. ἐὰν οὖν ἔτι καὶ νῦν ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἂν ἴσως ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τελειόντι καὶ μέγα κτήσεσθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων λημάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ οὔτε ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν, οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα ἃ

νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τῆς ἑκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις, φήσει τις; καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρῆσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων εἶ βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τὶ ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τὶς ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω. πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι, ὅλως δὲ οὔτ' ἀφε-

λὼν,

λὼν, οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρῶν· τὴν ἀτα-
ξίαν ἀνελὼν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν
αὐτὴν, τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικά-
ζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος
ἔχει, ἐ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ
ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιη-
σόντων εἶπον, ὡς δεῖ νέμιν. οὐδ' αὐτοὺς μεν
ἀργεῖν, καὶ σχολάζειν, ἐ ἀπορεῖν· ὅτι δὲ οἱ τοῦ
δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα
γὰρ νυνὶ γίνεται· ἐ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά
τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς
αὐτοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα
ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ἡμῖν οἱ
πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν κινδύνων
κτησάμενοι κατέλιπον. σχεδὸν εἴρηκα, ἃ
νομίζω συμφέρειν. ὑμεῖς δὲ ἕλοισθε ὅ, τι
καὶ τῇ πόλει ἐ ἅπασιν ὑμῖν
συνοίσειν μέλλει.

ΤΕΛΟΣ.



Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1701724820/phys_0076

Patch Reference numbers on UTT Scan Reference Chart TE263 Serial No. 306
C1 B1 A1 C2 B2 A2 B5 A5 20 18 17 16 11
DS 16000
10 09 03 02 01 C7 B7 A7 C8 B8 A8 C9 B9
UB Rostock
the scale towards docume

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1701724820/phys_0077